Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Eduskunnan työelämä ja tasa-arvovaliokunnalle

Lausunto
28.9.2026

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta; kuuleminen 29.9.2026

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2027

Muutokset vuoden 2026 talousarvioon verrattuna

Vuoden 2027 talousarvioesitykseen ei sisälly uusia ehdotuksia työvoimaviranomaisille myönnettävistä valtionavustuksista. Vuoden 2026 talousarviossa on myönnetty valtionavustuksiin työvoimaviranomaisille ja kunnille yhteensä 49,7 milj. euroa työttömien nuorten työllistämiseen, 19,7 milj. euroa pitkäaikaistyöttömien osaamissetelistä aiheutuviin kustannuksiin, 14,775 milj. euroa nuorisotyöttömyyden ehkäisemisen pilotteihin ja 2 milj. euroa työllisyyden edistämiseen ja osaamisen kehittämiseen äkillisissä rakennemuutostilanteissa. Lisäksi työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle (KEHA-keskus) on myönnetty edellä mainittujen avustusten toimeenpanoon vuoden 2026 talousarviossa 725 000 euroa sekä Uudenmaan elinvoimakeskukselle 100 000 euroa. Edellä mainittujen toimien toimeenpano jatkuu vuonna 2027 vuodelta 2026 siirtyvällä määrärahalla. Nuorten työllistämiseen tarkoitetun rahoituksen käyttöaika päättyy vuoden 2027 lopussa. Toimeenpanoa seurataan ja tarvittaessa ehdotetaan toimeenpanon pidennystä sekä määrärahan uudelleenbudjetointia.

Jatkuvien toimintojen osalta vuoden 2027 talousarvioesitykseen on esitetty samansuuruinen määräraha kuin vuoden 2026 talousarviossa. Näitä ovat 1 500 000 euron määräraha momentilla 32.01.51 Merimiesten matkakulujen korvaukset, 30 000 euron määräraha momentilla 32.30.38 Ansioturvaan liittyvien työttömyysturvatehtävien ja ulkomaisen työvoiman käyttöä koskevan alueellisen linjauksen laadintaan liittyvien tehtävien hoitaminen Ahvenanmaan maakunnassa, 1 000 000 euron määräraha kansainvälistä rekrytointia edistävään sopimusperusteiseen yhteistyöhön kaupunkien kanssa momentilla 32.30.40 Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen sekä 33 460 000 euron määräraha momentilla 32.30.52 Palkkaturva.

Työ- ja elinkeinoministeriön, KEHA-keskuksen sekä elinvoimakeskusten toimintamenoihin kohdetuvat merkittävimmät muutokset liittyvät palkkojen tarkistuksiin sekä valtionhallinnon säästötoimiin, joista on linjattu eri kehys- ja budjettiriihien yhteydessä. Lisäksi ministeriön toimintamenoihin vaikuttavat eräiden RRF -hankkeiden päättyminen ja eräät määrärahasiirrot, kuten valtioneuvoston viestinnän tehtävien kokoaminen (288 000 euron siirto momentille 23.01.01 Valtioneuvoston kanslian toimintamenot) ja

työneuvoston muutoksenhakutehtävien siirto työtuomioistuimelle (HE 132/2026 vp, 125 000 euron siirto momentille 25.10.03 Oikeushallinnon erityisviranomaiset -viraston toimintamenot). Kokonaisuutena työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenoihin ehdotetaan 36,145 milj. euron määrärahaa (420 000 euroa vuotta 2026 vähemmän) ja elinvoimakeskusten sekä KEHA-keskuksen toimintamenoihin 181,641 milj. euron määrärahaa (4 504 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2026), josta 49,519 milj. euroa on varattu KEHA-keskukselle työllisyyden ja elinkeinojen edistämiseen (2 770 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2026).

Eduskunta on hyväksynyt hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 74/2026 vp), jossa on muun muassa ehdotettu kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuuden uudistamista ja sen rahoituksen kokoamista yhteen kanavaan kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan osalta muutos tarkoittaa 24 813 000 euron suuruista määrärahan siirtoa vuonna 2027 momentilta 32.50.30 Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä momentille 28.90.30 Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen. Määräraha koskee työvoimakoulutuksena järjestettävää kotoutumiskoulutusta kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta (pääasiallisesti kansainvälistä suojelua saavat ja heihin rinnastettavat henkilöt, edellä mainittujen perheenjäsenet sekä kotikunnan saaneet tilapäistä suojelua saavat).

Muutoksen tarkoituksena on koota kotoutumiskoulutuksen rahoitus yhteen kanavaan ja siten yksinkertaistaa kuntien budjettisuunnittelua sekä rahoituksen ennakoitavuutta. Koska peruspalveluiden valtionosuudessa kotoutumisen edistämisen rahoitus kohdentuu pääosin vieraskielisyyskertoimen kautta, muutoksen myötä rahoitus kohdistuisi aiempaa vahvemmin suurempiin kuntiin, joissa myös asuu suurin osa maahanmuuttajista ja kotoutuja-asiakkaista. Toisaalta koska laskennallisen korvauksen piirissä olevien henkilöiden osalta kotoutumiskoulutuksen rahoitus ei enää kohdentuisi suoraan niille kunnille, joissa pakolaisia on, voi muutos vaikuttaa joidenkin kuntien halukkuuteen myöntää kuntapaikkoja kiintiöpakolaisille, haavoittuvassa asemassa oleville kansainvälistä suojelua saaville sekä kotikunnan saaneille tilapäistä suojelua saaville. Muutos voi myös lisätä tai nopeuttaa kohderyhmän siirtymistä suurempiin kaupunkeihin.

Lisäksi kotoutumispalveluiden uudistuksen yhteydessä täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta aiheutuvien kustannusten sekä ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen tarkoitettu rahoitus siirretään momentilta 32.50.30 hyvinvointialueiden yleiskatteiseen valtionrahoitukseen momentille 28.89.31.

Eduskunnassa syysistuntokaudella 2026 käsiteltävänä olevat työvoimapalveluita koskevat hallituksen esitykset

Kotoutumiskoulutuksen järjestämiseen ehdotetaan lisättäväksi kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin 7,3 milj. euroa. Muutos liittyy hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi yleistukilain, työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain sekä yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamisesta (HE 109/2026 vp), jossa ehdotetaan, että kotoutumiskoulutuk-

seen oikeutetun henkilön tulisi päästä kotoutumiskoulutukseen tai muuhun soveltuvaan työvoimapalveluun kuuden kuukauden takuuajan puitteissa.

Palkkatukea koskevaa sääntelyä on ehdotettu muutettavaksi hallituksen esityksessä eduskunnalle työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja työttömyysturvalain muuttamisesta (HE 179/2026 vp). Esityksen tavoitteena on yksinkertaistaa sääntelyä ja lisätä työvoimaviranomaisten harkintavaltaa palkkatukea myönnettäessä. Esityksen johdosta ei ehdoteta muutoksia kuntien peruspalveluiden valtionosuuksiin, koska esityksen taloudelliset vaikutukset riippuvat siitä, miten kunnat tulevat lisääntyvää harkintavaltaa käyttämään. Näin ollen palkkatuen kustannukset voivat vähentyä tai kasvaa nykyiseen nähden. Ehdotettujen muutosten edellyttämät tietojärjestelmämuutokset on tarkoitus toteuttaa KEHA-keskukselle myönnettävän kehyksen mukaisen toimintamenomäärärahan puitteissa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on valmistellut hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi sosiaalihuoltolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 180/2026 vp). Esitykseen sisältyy työ- ja elinkeinoministeriön valmistelema ehdotus uudesta työllisyyspoliittisesta tuesta, jonka työvoimaviranomainen voisi myöntää yhdistyksille ja säätiöille pitkään työttömänä olleiden työttömien työllistymisedellytysten parantamiseen. Kyse olisi työvoimaviranomaisille uudesta tehtävästä, jonka toimeenpanoon ehdotetaan lisättäväksi kunnan peruspalvelujen valtionosuuksiin momentille 28.90.30 vuosittain 12,8 milj. euroa. Vuonna 2027 lisäys olisi kuitenkin 9,6 milj. euroa vajaan toimeenpanovuoden vuoksi. Ehdotettujen muutosten edellyttämät tietojärjestelmämuutokset on tarkoitus toteuttaa KEHA-keskukselle myönnettävän kehyksen mukaisen toimintamenomäärärahan puitteissa.

Hallituksen on tarkoitus antaa lokakuun alussa eduskunnalle esitys KEHA-keskuksen työllisyyspalveluihin ja kansainväliseen rekrytointiin liittyvien tehtävien muuttamisesta. Esitys pohjautuu työ- ja elinkeinoministeriön toteuttamassa selvityksessä KEHA-keskuksen ja kuntien työvoimaviranomaisten rooleista, työnjaosta ja vastuista työllisyyden ja kansainvälisen rekrytoinnin tehtävissä esitettyihin ehdotuksiin KEHA-keskuksen ja kuntien päällekkäisten tehtävien purkamisesta. Ehdotettavien muutosten taloudelliset vaikutukset on tarkoitus huomioida myöhemmin eduskunnalle annettavan vuoden 2027 talousarvioesitystä täydentävän esityksen yhteydessä.

LIITE PPT-esitys: Vuoden 2027 valtion talousarvioesitys työllisyyden hoidon näkökulmasta

Laati:

Ville Heinonen
johtava asiantuntija